

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

23/3139-

1. september 2023

Helse- og omsorgsdepartementets svar på Kontroll- og konstitusjonskomiteens brev av 10. august 2023 om habilitet

Jeg viser til Kontroll- og konstitusjonskomiteens brev 10. august 2023 til statsministeren, og til statsministerens svar av i dag. Jeg er bedt om å svare for Helse- og omsorgsdepartementet på spørsmålene 1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13.

Til spørsmål 1

Komiteen ber om at Statsministerens kontor på vegne av samtlige departementer informerer komiteen om departementenes respektive rutiner for praktisering av habilitetsreglene.

Helse- og omsorgsministerens svar

Helse- og omsorgsdepartementet har i flere år hatt som en fast praksis at nye statsråder og medlemmer av politisk ledelse ved tiltredelse får et eget notat fra departementets administrasjonsavdeling med orientering om habilitetsreglene.

I notatet blir den enkelte bedt om at vedkommende skriftlig eller muntlig redegjør for eventuelle habilitetsutfordringer som kan være innenfor departementets ansvarsområde. Inkludert i dette er også spørsmål om eventuelle eierskap av virksomheter, aksjer osv. som kan ha betydning for habilitet innenfor departementets ansvarsområde. Det mest vanlige er at det blir gjennomført en samtale med jurist fra administrasjonsavdelingen med særlig ansvar for habilitet i departementet. I særlige tilfeller blir Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling kontaktet for en vurdering. Med bakgrunn i dette, blir det skrevet

et notat som redegjør for departementets vurdering av vedkommende sin habilitet i forbindelse med tiltredelse. Notatet blir godkjent av departementsråden.

Utover dette vurderer den enkelte sin habilitet løpende, og i særlige tilfeller blir dette drøftet med departementsråden og administrasjonsavdelingen.

Det blir understreket for politisk ledelse at det er den enkeltes eget ansvar å ivareta sin egen habilitet, og at vurderinger som eventuelt blir foretatt er en konkret vurdering basert på opplysninger på det aktuelle tidspunktet.

Den praksis som er omtalt her er nå skriftliggjort. Dagens ordning videreføres, men innebærer også at departementsråden for fremtiden vil delta på habilitetssamtaler med politisk ledelse. Videre vil konkrete vurderinger av politisk ledelse sin habilitet i nødvendig utstrekning bli gjort kjent i hele departementet.

Til spørsmål 5:

Komiteen understreker at Stortinget har vedtatt i lov at det er hver tjenesteperson som har ansvaret for egen habilitet. Har departementene rutiner for å gjennomgå egne budsjetter og andre relevante saksporteføljer for å fange opp saksbehandling som kan bli berørt når en ny statsråd har hatt innledende samtale med departementsråden og gått gjennom mulige habilitetsutfordringer? Det bes videre om en konkret redegjørelse for hvilke rutiner Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet har for slik oppfølging av den innledende samtalen med ny statsråd.

Helse- og omsorgsministerens svar på spørsmålets del 1:

Jeg vil vise til svaret til spørsmål 1. Dersom det i de innledende samtalene blir klart at noen i politisk ledelse ikke kan håndtere oppgaver knyttet til deler av departementets ansvarsområde, blir det foretatt nødvendige tilpasninger til dette.

Til spørsmål 7

Komiteen ber om at Statsministerens kontor samler inn og oversender en oversikt over eventuelle endringer i departementenes rutiner fra 2017 til i dag for å ivareta habilitetsreglene.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Det har ikke vært endringer i departementets rutiner siden 2017, men som omtalt under svaret til spørsmål 1 har nå rutinene blitt skriftliggjort og det er også foretatt noen justeringer.

Til spørsmål 8

Komiteen ber om en fullstendig liste over beslutninger som statsråder har fattet eller deltatt i, hvor det i ettertid er avdekket inhabilitet.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Jeg er ikke kjent med at jeg har deltatt i eller fattet vedtak hvor jeg har vært inhabil.

Til spørsmål 9

Komiteen viser til svar på spørsmål 4 i statsministerens svarbrev til kontroll- og konstitusjonskomiteen datert 20. juli 2023. Komiteen ber om å få en oversikt over alle skriftlige habilitetsvurderinger som er foretatt i regjeringen fra den tiltrådte til dags dato. Det bes opplyst om hvilken dato vurderingen ble forespurt, og eventuelt når det er bedt om en tilleggsvurdering.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har som omtalt over, foretatt en innledende habilitetsvurdering av alle i politisk ledelse i forbindelse med tiltredelse. Dette har som også omtalt over, vært for å avklare om det er særlige forhold som vil være av betydning for den enkeltes ansvarsområde i departementet.

Da statssekretær Krat Bjørkholt tiltrådte, ba departementet om en særskilt vurdering fra lovavdelingen av hans habilitet. Dette med bakgrunn i at hans kone er fastlege. Denne uttalelsen er offentliggjort på lovdata JDLOV-2021-6054.

Utover dette har det vært en intern skriftlig vurdering av habilitet i departementet. Denne gjelder statssekretær Rønning-Arnesen og hennes vennskap med en person ansatt i et firma som leverer journalsystemer i kommunal sektor. Denne vurderingen ble gitt 9. august 2023.

Til spørsmål 10

Komiteen viser til svar på spørsmål 4 i statsministerens svar til kontroll- og konstitusjonskomiteen datert 20. juli 2023. Komiteen ber regjeringen samle en oversikt over alle tilfeller der en statsråd har bedt embetsverket om bistand til habilitetsvurdering fra regjeringen tiltrådte til dags dato. Etersom en slik oversikt ifølge statsministerens svarbrev ikke allerede foreligger, har komiteen forståelse for at detaljeringsgraden vil variere for de enkelte oppføringene.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Jeg har etter tiltredelsen, og etter det ble gjort en innledende samtale med meg om habilitet i forbindelse med tiltredelse, ikke bedt embetsverket om bistand til habilitetsvurdering.

Til spørsmål 11

Komiteen ber regjeringen redegjøre for eventuelle rapporteringsrutiner for politisk ledelse i departementene som omfatter privatøkonomiske forhold. Komiteen ber om at redegjørelsen inkluderer informasjon om formålet med eventuell rapportering og hvilke opplysninger som i så fall rapporteres inn til Statsministerens kontor eller til det enkelte departement.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Spørsmål knyttet til politisk ledelses privatøkonomiske forhold har vært en del av de innledende samtalene om habilitet. Fokus i den forbindelse har vært privatøkonomiske forhold som kunne ha betydning for den enkeltes habilitet innenfor departementets ansvarsområde.

Videre ble det i oktober 2021 bedt om å få en oversikt fra politisk ledelse om noen hadde finansielle instrumenter som oversteg grenseverdier som var omtalt i de daværende retningslinjene fra SMK om kjøp og salg av finansielle instrumenter. Fra Helse- og omsorgsdepartementets side ble det ikke innrapportert noe til SMK, siden ingen i vår politisk ledelse hadde eierandeler som oversteg de omtalte grenseverdiene.

Etter å ha innhentet samtykke fra den enkelte i politisk ledelse, har departementet i sommer gjort en ny kartlegging. Heller ikke på dette tidspunkt hadde noen i politisk ledelse eierandeler i finansielle instrumenter som ville ha vært rapporteringspliktig etter de tidligere fastsatte reglene.

Til spørsmål 12

Komiteen ber om liste, fordelt på departement og statsråd, over alle utnevnelser/oppnevnelser foretatt av statsråder eller regjering til råd, styrer og andre relevante verv eller organ fra oktober 2017 til i dag.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Se vedlagte liste.

Til spørsmål 13

Det vises til at SMK har bedt departementene om å gjøre en grundig gjennomgang av saker der habilitet kan være tema, jf. statsministerens svarbrev av 20. juli 2023. Komiteen ber om å få oversendt departementenes gjennomgang.

Helse- og omsorgsministerens svar:

Departementet har med bakgrunn i oppfordring fra SMK, og på eget initiativ, foretatt en gjennomgang av sin praktisering og opplæring i habilitetsreglene. Som omtalt i svaret til

spørsmål 1, har departementet nå skriftliggjort den praksis som departementet har hatt gjennom flere år.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol

Med hilsen

Ingvild Kjerkol

KOPPI